

Ministrstvo za javno upravo

EVALVACIJA UKREPA IZ ENOTNE ZBIRKE UKREPOV

Uvedba brezplačne vozovnice za upokojence

Oktober 2022

Organizacija:	Ministrstvo za javno upravo
Datum kreiranja:	15. 12. 2021
Datum zadnje spremembe:	16. 11. 2022
Status dokumenta:	Osnutek končnega poročila
Avtor dokumenta:	Ministrstvo za javno upravo, Direktorat za kakovost, Sektor za kakovost predpisov in javne uprave

Kazalo vsebine

ZBIRNI POVZETEK POROČILA	4
1 UVODNA POJASNILA	5
1.1 Namen, cilji evalvacije	5
2 IZHODIŠČA.....	5
2.1 Osnovni pojmi	5
2.2 Opredelitev konteksta.....	6
2.3 Upravičenci do brezplačne vozovnice	7
2.4 Postopek pridobitve brezplačne vozovnice	7
3 UPORABLJENA METODOLOGIJA.....	8
4 OPREDELITEV ZAKONODAJE, OBVEZNOSTI, POPULACIJE IN FREKVENCE.....	10
Korak 1: Opredelitev zakonodaje	10
Korak 2: Določitev obveznosti	10
Korak 3: Določitev administrativnih aktivnosti	11
4.1 Korak 4: Populacija in njena segmentacija	12
4.2 Korak 5: Določitev frekvence administrativnih aktivnosti pred in po spremembah ..	12
5 OPREDELITEV ELEMENTOV ZA IZRAČUN	13
5.1 Korak 1: Določitev stroškovnih parametrov	13
5.2 Korak 2: Določitev vira podatkov	13
6 IZRAČUN IN OCENA UČINKOV UKREPA.....	14
6.1 Opredelitev koncepta izračuna stroškov prevozov pred implementacija ukrepa	14
6.2 Izračun in ocena učinka ukrepa	16
7 Zaključek.....	21

Kazalo tabel

Tabela št. 1: Obveznost in administrativne aktivnosti – fizična oddaja vloge	11
Tabela št. 2: Obveznosti in administrativne aktivnosti – elektronska oddaja vloge.....	11
Tabela št. 3: Obveznosti in administrativne aktivnosti – oddaja vloge po pošti	12
Tabela št. 4: Določitev populacije	12
Tabela št. 5: Opredelitev stroškov opredeljenih na podlagi Metodologije EMMS	13
Tabela št. 6: Cena vozovnic za avtobusni potniški promet.....	14
Tabela št. 7: Cena vozovnic - Železniški potniški promet.....	15
Tabela št. 8: Izračun ocene stroškov za nakup vozovnic za avtobus in vlak na celotno populacijo	15
Tabela št. 9: Izračun stroškov za nakup letne vozovnice Zlatka na ocenjeno populacijo.....	15
Tabela št. 10: Izračun administrativnih stroškov po implementaciji ukrepa	17
Tabela št. 11: Prikaz administrativnih stroškov na deležnika	18
Tabela št. 12: Prikaz administrativnih stroškov v postopku podaljšanja vozovnice.....	19
Tabela št. 13: Prikaz skupnih prihrankov	20

ZBIRNI POVZETEK POROČILA

SKUPNI PRIHRANKI				
Scenarij	Administrativni stroški pred implementacijo ukrepa	Stroški nakupa vozovnic pred implementacijo ukrepa	Administrativni stroški po implementaciji ukrepa	Skupni prihranki po implementaciji ukrepa
Scenarij 1: nakup 8 vozovnic na leto	0,00 €	28.410.736,80 €	2.099.078,78 €	26.311.658,02 €
Scenarij 2: nakup letne vozovnice Zlatka	0,00 €	35.592.661,00 €	2.099.078,78 €	33.493.582,22 €
Na koga vplivajo spremembe?				
Na upravičence brezplačne vozovnice: • Upokojenci; • starejši od 65 let; • vojni veterani; • invalidi z evropsko kartico ugodnosti za invalide.				
Kaj bo doseženo s spremembami?				
- povečanje možnosti samostojnega življenja in ohranjanja socialnih stikov in potovanj; - varna in brezplačna mobilnost po vsej Sloveniji; - multiplikativni učinki, ki jih ukrep ima na izvajanje koncepta trajnostne mobilnosti (zmanjšanje izpustov CO₂); - manj prometa na cestah, prihranek časa uporabnikov zaradi optimizacije prevoza.				

1 UVODNA POJASNILA

1.1 Namen, cilji evalvacije

Namen evalvacijskega poročila je prikazati stanje administrativnih obveznosti pred in po implementaciji ukrepa. Pri tem je ključna stvar ugotoviti ali so novo nastale administrativne obveznosti in posledično administrativni stroški upravičeni. Cilj evalvacije je bil opraviti analizo dejanskega stanja, ter v nadaljevanju prikazati oceno administrativnih razbremenitev za glavnega deležnika v procesu pridobitve pravice do brezplačne vozovnice. Iz tega razloga je bila evalvacija in ocena učinkov osredotočena predvsem na izračun prihrankov upravičencev do brezplačne vozovnice.

Cilj evalvacijskega poročila je oceniti kvantitativne in kvalitativne učinke pri uvedbi brezplačne vozovnice za upokoјence.

2 IZHODIŠČA

2.1 Osnovni pojmi

- **Vlagatelj ali vlagateljica** je upokoјenec, starejši od 65 let, vojni veteran in imetniki evropske kartice ugodnosti za invalide. Pri vseh je pogoj, da nimajo sklenjenega delovnega razmerja in prijavljene dejavnosti, kot so denimo samostojni podjetniki. Za pridobitev pravice do subvencioniranega prevoza izpolni posebno vlogo za izdajo subvencionirane vozovnice za brezplačni prevoz.
- **Brezplačna vozovnica** javnega medkrajevnega potniškega prometa je enotna vozovnica Integriranega javnega potniškega prometa, ki se lahko uporablja v medkrajevnem avtobusnem in železniškem prometu po vsej državi in v mestnem prometu v Ljubljani, Mariboru, Kopru, Kranju, Novemu mestu, Jesenicah, Celju in Krškem,
- **Enotna vozovnica** je izkazni dokument, ki ga izda organ JPP v elektronski ali listinski obliki in je lahko prenosljiv (ne imenska enotna vozovnica) ali neprenosljiv (imenska enotna vozovnica), na podlagi katerega imetnik uveljavlja pravico do sklenitve pogodbe o prevozu potnikov s katerim koli prevoznikom, vključenim v sistem enotne vozovnice, v okviru časovne veljavnosti enotne vozovnice.
- **Sistem enotne vozovnice** pomeni sistem izdaje, prodaje in uporabe enotne vozovnice in poravnave prevoznin na podlagi validacij, ki ga upravlja organ JPP, ki uporabnikom in izvajalcem javnega potniškega prometa omogoča sklenitev pogodbe o prevozu v različnih vrstah prometa ter finančne poravnave med izvajalci prevozov.
- **Validacija** pomeni registracijo vsakokratne uporabe enotne vozovnice, ki jo potnik izvede na validacijski napravi pred vstopom v vozilo ali ob vstopu vanj ali pri sprevodniku in s čimer je sklenjena pogodba o prevozu potnikov za posamezno vožnjo v okviru izbranega itinerarja ali voznega reda, kakor določa zakon, ki ureja izvajanje prevoznih storitev v železniškem prometu, in v skladu s pogoji izdane enotne vozovnice.

- **Javni prevoz** je prevoz, ki je pod enakimi pogoji dostopen vsem uporabnikom ali uporabnicam (v nadaljnjem besedilu: uporabnik) prevoznih storitev in se izvaja v komercialne namene.
- **IJPP** je projekt integriranega javnega potniškega prometa Ministrstva za infrastrukturo.
- **Kartica IJPP** je elektronska čip kartica, ki omogoča uporabo enotne IJPP vozovnice.
- **Enotna subvencionirana IJPP** vozovnica je za upravičence iz 114.b člena Zakona o prevozih v cestnem prometu, pravica do subvencioniranega prevoza v okviru enotne IJPP vozovnice. Vključuje prevoz v javnem linijskem prevozu potnikov v cestnem in železniškem prometu ter prevoz v mestnem linijskem prevozu potnikov.

2.2 Opredelitev konteksta

Upokojenci sodijo med ranljive skupine udeležencev v prometu in so edina družbena skupina, ki doslej pri uporabi medkrajevnega javnega potniškega prometa ni imela ugodnosti, medtem ko že vrsto let imajo subvencionirane prevoze dijaki in študenti, zaposleni pa prejemajo tudi nadomestilo za prevoz na delo. Njihova gibljivost v javnem prometu je pomembna za kakovost njihovega življenja. Razvoj prometa mora omogočati gibljivost in udeležbo starejših ljudi v njem. Visoke zahteve glede varnosti, udobnosti in še posebej dostopnosti, ki jih ta populacija ima, narekujejo posebno skrb in pozornost pri spodbujanju uporabe javnih prevoznih sredstev tako v cestnem, železniškem kot tudi v mestnem prometu. Pri načrtovanju in konstruiranju prevoznih sredstev in spremljajoče infrastrukture je treba upoštevati različne potrebe starejših oseb, ki morajo imeti enakovredne možnosti uporabe prevoznih sredstev¹.

Ministrstvo za infrastrukturo je julija 2020 za upokojence uvedlo brezplačno IJPP vozovnico, ki v medkrajevnem avtobusnem in železniškem prometu velja na celotnem območju Republike Slovenije, z namenom omogočiti večjo mobilnost upokojencev, ne da bi se to poznalo pri njihovih pokojninah. Z brezplačno vozovnico upokojenci lahko neomejeno in varno potujejo z javnim potniškim prometom. Cilj je zagotovitev njihove mobilnosti, povečanje možnosti samostojnega življenja in ohranjanja socialnih stikov in potovanj.

¹ Strategija varstva starejših do leta 2010

2.3 Upravičenci do brezplačne vozovnice

Do brezplačne vozovnice javnega medkrajevnega potniškega prometa so upravičeni:

- Upokojenci;
- starejši od 65 let;
- vojni veterani;
- invalidi z evropsko kartico ugodnosti za invalide.

Pri vseh upravičencih je pogoj, da nimajo sklenjenega delovnega razmerja, prijavljene dejavnosti, kot so denimo samostojni podjetniki.

2.4 Postopek pridobitve brezplačne vozovnice

2.4.1 Vložitev vloge za pridobitev vozovnice

S 1. julijem 2020 je za upokojence začela veljati brezplačna vozovnica za prevoze v medkrajevnem javnem potniškem prometu, z veljavnostjo enega leta od začetka meseca, v katerem je bila vozovnica izdana.

Kako so vlagatelji pridobili brezplačno IJPP vozovnico?

1. Upravičenci izpolnijo predpisano Vlogo za izdajo subvencionirane vozovnice za brezplačni prevoz, ki je objavljena na spletni strani Ministrstva za infrastrukturo, ali pa na prodajnih mestih Integriranega javnega potniškega prometa (IJPP), torej na avtobusnih in železniških postajah.
2. Možnosti posredovanja izpolnjenih vlog :
 - oddaja vloge fizično na prodajnih mestih, kjer je potrebno predložiti osebni dokument, izkaznico vojnega veterana oziroma evropsko kartico ugodnosti za invalide.
 - Pošiljanje vloge po navadni pošti na naslov: Ministrstvo za infrastrukturo, Langusova ulica 4, 1535 Ljubljana, s pripisom »brezplačna vozovnica Slovenija.
 - Posredovanje vloge po elektronski pošti na elektronski naslov mzi.dtmpp@gov.si. V zadevo e-pošte se označi »brezplačna vozovnica Slovenija«. V teh dveh primerih ni treba priložiti nobenih drugih dokazil ali dokumentov.
3. Upravičenci, ki so vlogo oddali fizično, dobijo enotno vozovnico IJPP na enem od prodajnih mestih.
4. Upravičenci, ki so vlogo oddali po navadni ali po elektronski pošti, kartico prejmejo po pošti po povzetju.

2.4.2 Podaljšanje veljavnosti vozovnice

V letih 2021 in 2022 je Ministrstvo za infrastrukturo sprejelo Sklep o avtomatskem podaljšanju veljavnosti brezplačnih subvencioniranih vozovnic za upokojence. Razlog je v tem, da zaradi Covida 19 imetniki vozovnice niso mogli koristiti javnega prevoza oziroma so ga lahko koristili v manjšem obsegu. Veljavnost brezplačne vozovnice se je tako podaljšala še za eno leto glede na datum izdaje vozovnice.

Postopek podaljšanja vozovnice se avtomatsko izvede v sistemu IJPP (Integriran javni potniški promet) in je za upravičence brezplačen. To pomeni, da se vozovnice samodejno podaljšajo pri prvem stiku z IJPP sistemom - na avtobusu, vlaku ali na prodajnih mestih IJPP.

3 UPORABLJENA METODOLOGIJA

Postopek izračuna ter ocena administrativnih stroškov in bremen je bila izvedena na podlagi Enotne metodologije za merjenje stroškov, ki jih zakonodaja povzroča subjektom (EMMS), ki je nastala na podlagi Enotne metodologije za merjenje administrativnih stroškov, in je bila privzeta in prilagojena na podlagi mednarodne metodologije »Standard Cost Model: Measuring and Reducing Administrative Burdens for Businesses«, »Standard Cost Model for Citizens: User`s Guide for Measuring Administrative Burdens for Citizens«, potrdila pa jo je tudi Vlada Republike Slovenije, in sicer 7. maja 2009.

Ključni pristop vrednotenja evalvacije je kvantitativna metoda za ocenjevanje in prikaz stroškovnega ter ekonomskega vidika vrednotenja. Delno je zajeta tudi kvalitativna metoda vrednotenja, ki se navezuje na kvantitativno metodo vrednotenja v povezavi s prikazom poenostavitev in razbremenitev deležnikov v samem procesu dela.

Slika št. 1: Posamezne vrste stroškov predpisa

Metodologija EMMS opredeljuje različne vrste stroškov in sicer:

- a) **Neposredne finančne stroške** (direct financial costs), ki so rezultat konkretne in neposredne obveznosti prenosa denarja vladi ali pristojnemu organu. Ti stroški niso povezani s potrebo po informaciji s strani vlade. Primeri neposrednih finančnih stroškov so davki, prispevki in globe.

b) **Posredne finančne stroške** (compliance costs), ki so rezultat posredne obveznosti, ki jih zakonodaja določa subjektom. Razdelimo jih na dejanske posredne stroške in administrativne stroške.

- Dejanski posredni stroški (compliance costs), ki nastanejo, če predpis določa obvezen nakup nekega blaga zato, da so izpolnjeni pogoji predpisanih norm, ki jih določajo predpisi (npr. določena oprema, določen prostor, aparatura ipd.). So lahko enkratni (ko se opravi nakup), lahko pa se poleg enkratnega stroška pojavljajo tudi stroški vzdrževanja tega blaga, ki so stalni (npr. nakup filtra, ki ga določajo okoljski predpisi je enkratni strošek, saj se filtri ponavadi menjajo in ne vzdržujejo; po drugi strani pa oprema lahko zahteva stalno vzdrževanje oziroma servis na določeno obdobje).
- Administrativni stroški so stroški administrativnih aktivnosti, ki jih mora opraviti podjetje, posameznik ali druga organizacija, za zagotovitev potrebnih informacij (IO), ki jih zahteva zakonodaja ali drugi predpisi. Tako opredeljeni stroški vključujejo poleg administrativnih bremen tudi stroške, ki bi jih imela podjetja ne glede na predpis. Celotni administrativni stroški so seštevek naslednjih stroškov posamezne administrativne aktivnosti:
 - porabe časa za določeno aktivnost (ovrednoteno s plačilom za porabljen čas),
 - izdatkov, ki so materialni stroški vezani na določeno aktivnost (npr. kopiranje, poštnina, obrazci, kuverte, programska oprema ipd.),
 - možnih zunanjih stroškov (npr. stroški svetovalcev, stroški pridobivanja certifikata s strani zunanjega izvajalca ipd.).

4 OPREDELITEV ZAKONODAJE, OBVEZNOSTI, POPULACIJE IN FREKVENCE

Korak 1: Opredelitev zakonodaje

Naslov: Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prevozih v cestnem prometu – ZPCP-2G Zakon o prevozih v cestnem prometu
(Uradni list RS, št. 67/19 z dne 8. 11. 2019)²

EVA: 2019-2430-0043

EPA: 758-VIII

SOP: 2019-01-2937

Naslov - ang.: Road Transport Act

Organ sprejema: Državni zbor RS

Datum sprejema: 29. 10. 2019

Datum objave: 08. 11. 2019

Datum začetka veljavnosti: 23. 11. 2019

Naslov: Pravilnik o dopolnitvah Pravilnika o izvajanju subvencioniranega prevoza
(Uradni list RS, št. 7/20, 89/20, 133/21 in 140/21)

EVA: 2020-2430-0007

SOP: 2020-01-01662

Naslov - ang.: Rules on the provision of subsidised transport

Datum sprejema: 29. 1. 2020

Datum objave: 31. 1. 2020

Datum začetka veljavnosti: 1.2. 2020

Korak 2: Določitev obveznosti

Pri obveznostih gre za posredovanje informacij ali podatkov, ki izhajajo iz predpisa pred implementacijo in po implementaciji ukrepa. Obveznosti, ki so opredeljene v evalvacijskem poročilu in jih je potrebno upoštevati pri izračunu administrativnih bremen in stroškov, se delijo naprej na administrativne aktivnosti (npr. vodenje evidenc, poročanje, izobraževanje, ipd.). Med obveznosti se ne upoštevajo mejne obveznosti, kot je na primer pravica do pritožbe, saj ne gre za obveznost, ki je nujna, čeprav jo predpis omogoča. Pri izračunu administrativnih bremen in stroškov so se določile obveznosti, ki jih imajo posamezni deležniki pred in po implementaciji ukrepa.

² <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8069>

Deležniki za posamezne obveznosti v evalvaciji so upokoјenci, katerim je omogočena izdaja brezplačne enotna vozovnice integriranega javnega potniškega prometa, ki se lahko uporablja v medkraјevnem avtobusnem in železniškem prometu po vsej državi.

Korak 3: Določitev administrativnih aktivnosti

Administrativna aktivnost je aktivnost, ki je potrebna za izvedbo posamezne obveznosti (npr. seznanitev z informacijsko obveznostjo, priprava poročil, kopiranje, pošiljanje, pridobivanje dokazil, ipd.). Model za merjenje administrativnih stroškov ovrednoti administrativne stroške s pomočjo merjenja porabe sredstev za posamezno aktivnost.

Enačba za izračun administrativnih stroškov posamezne aktivnosti:

$$\text{administrativni strošek} = \text{cena} \times \text{količina}$$

$$\text{količina} = \text{populacija} \times \text{frekvenca}$$

$$\text{cena} = \text{porabljen čas v urah} \times (\text{bruto bruto plača/uro}) + \text{izdatki} + \text{zunanji stroški}$$

V nadaljevanju so navedene vse administrativne aktivnosti znotraj posameznih obveznosti, ki nastajajo v postopku pridobitve brezplačne vozovnice:

Tabela št. 1: Obveznost in administrativne aktivnosti – fizična oddaja vloge

Informacijska obveznost		Aktivnosti	Opis administrativne aktivnosti
IO – 1	Fizična oddaja vloge na prodajnih mestih za pridobitev vozovnice	AA 1.1	Izpolnitev vloge
		AA 1.2	Priložitev dokazila
		AA 1.3	Oddaja vloge
		AA 1.4	Prevzem vozovnice

Tabela št. 2: Obveznosti in administrativne aktivnosti – elektronska oddaja vloge

Informacijska obveznost		Aktivnosti	Opis administrativne aktivnosti
IO – 2	Elektronska oddaja vloge za pridobitev vozovnice	AA 1.1	Izpolnitev vloge
		AA 1.2	Posredovanje vloge
		AA 1.3	Prevzem vozovnice po pošti ali na prodajnih mestih prevoznikov

Tabela št. 3: Obveznosti in administrativne aktivnosti – oddaja vloge po pošti

Informacijska obveznost		Aktivnosti	Opis administrativne aktivnosti
IO – 3	Oddaja vloge po pošti za pridobitev vozovnice	AA 3.1	Tiskanje vloge
		AA 3.2	Izpolnitev vloge
		AA 3.3	Oddaja vloge po pošti
		AA 3.4	Prevzem vozovnice po pošti ali na prodajnih mestih prevoznikov

4.1 Korak 4: Populacija in njena segmentacija

Populacijo pri določenih aktivnostih, ki jih imajo deležniki, predstavljajo:

- število izdanih brezplačnih vozovnic.

Pri opredelitvi populacije za izračun administrativnih stroškov za pridobitev brezplačne vozovnice, smo izhajali iz števila izdanih vozovnic za obdobje od 26. 6. 2020 do 30. 9. 2021. Informacije glede populacije smo prejeli od Ministrstva za infrastrukturo. Zaradi lažje ponazoritve dejanskih in potencialnih administrativnih razbremenitev deležnikov je bila uporabljena enaka populacija pred in po implementaciji ukrepa.

Tabela št. 4: Določitev populacije

Informacijske obveznosti	Administrativne aktivnosti	Populacija	Opis populacije
IO	AA vse	198.399	Število uporabnikov brezplačnih vozovnic

4.2 Korak 5: Določitev frekvence administrativnih aktivnosti pred in po spremembah

Namen tega koraka je opredelitev pogostosti izvajanja posamezne aktivnosti. Frekvenca nam pove, kolikokrat na leto se posamezna administrativna aktivnost izvaja. Glede na omenjene administrativne aktivnosti je frekvenca izvedbe vseh aktivnosti enaka 1, saj gre za enkratno aktivnost.

5 OPREDELITEV ELEMENTOV ZA IZRAČUN

5.1 Korak 1: Določitev stroškovnih parametrov

Stroškovni parametri so določeni na podlagi Metodologije EMMS, ki jih zakonodaja povzroča subjektom, ter parametrov, ki se uporabljajo za izračun administrativnih stroškov.

Tabela št. 5: Opredelitev stroškov opredeljenih na podlagi Metodologije EMMS

Vrsta stroška	Znesek
Urna postavka za državljana bruto bruto plača VRS	6,98 €
Črno belo tiskanje A4 format (na enoto)	0,06 €
A4 format/list	0,02 €
Kuverta amerikanka brez okenca z DDV	0,009€
Navadno pismo do 50 g(znamka s črkovno oznako B) z DDV	0,96 €

5.2 Korak 2: Določitev vira podatkov

Vire podatkov za oceno administrativnih stroškov ločimo na:

- vire za oceno potrebnega časa in izdatkov za opravljanje določenih aktivnosti;
- vire za oceno velikosti populacije.

Pri določitvi potrebnega časa in morebitnih izdatkov so bili podatki pridobljeni na podlagi strokovne ocene glede na deležnike, ki izvajajo posamezno aktivnost in sicer s strani Ministrstva za infrastrukturo.

6 IZRAČUN IN OCENA UČINKOV UKREPA

6.1 Opredelitev koncepta izračuna stroškov prevozov pred implementacijo ukrepa

Pred implementacijo ukrepa ni bilo nobenih administrativnih obveznosti, saj upokoјenci niso imeli doslej brezplačnih vozovnic in so se slednje pojavile po implementaciji ukrepa, ki so bile del postopka pridobitve vozovnice do brezplačnega prevoza.

Zaradi lažje ponazoritve dejanskih in potencialnih stroškov smo se odločili za prikaz razčlenitve dveh scenarijev, pri katerih smo predpostavljali stroške deležnikov, ki so jih imeli pred implementacijo ukrepa. Pri tem je bila zaradi lažjega izračuna potencialnega učinka uporabljena enaka populacija pred in po implementaciji ukrepa. Gre namreč za izračun prihrankov na letni ravni.

Scenarij 1 prikazuje oceno predvidenih stroškov nakupa vozovnic za medkrajevne prevoze z avtobusom in z vlakom po Sloveniji. Predpostavljamo, da so upokoјenci letno potovali po Sloveniji z avtobusom 4 krat in prav tako 4 krat z vlakom.

Scenarij 2 prikazuje oceno predvidenih stroškov za nakup celoletne vozovnice Zlatka. Slovenske železnice so namreč že leta 2018 ponudile upokoјencem in starejšim nad 65 let, nakup letne vozovnice Zlatka za neomejeno število potovanj z vlakom po vseh relacijah po Sloveniji. Cena takratne letne vozovnice je bila 299 eurov.

Zaradi lažjega izračuna prihranka pri uvedbi ukrepa smo predpostavljali, da 60 % vseh upokoјencev za prevoze uporablja vlak.

6.1.1 Scenarij 1: Ocena za nakup 8 vozovnic v medkrajevnem potniškem prometu

Tabela št. 6: Cena vozovnic za avtobusni potniški promet

Smeri	Cena vozovnice v eur ³
Ljubljana – Celje- Ljubljana	15,00 €
Ljubljana – Novo mesto - Ljubljana	15,40 €
Ljubljana – Maribor- Ljubljana	22,80 €
Ljubljana – Koper - Ljubljana	26,00 €
Skupaj	79,20 €

³ <https://arriva.si/wp-content/uploads/2022/07/Cenik-prevozov-potnikov-v-javnem-linjskem-cestnem-medkrajevnem-prometu.pdf>

Tabela št. 7: Cena vozovnic - Železniški potniški promet

Smeri	Cena vozovnice v eur ⁴
Ljubljana – Celje - Ljubljana	14,00 €
Ljubljana – Jesenice - Ljubljana	11,60 €
Ljubljana – Maribor - Ljubljana	19,20 €
Ljubljana – Koper - Ljubljana	19,20 €
Skupaj	64,00 €
Skupni stroški nakupa vozovnic za avtobus in vlak	
	143,20 €

Tabela št. 8: Izračun ocene stroškov za nakup vozovnic za avtobus in vlak na celotno populacijo

Ocena stroškov nakupa vozovnic – avtobus in vlak			
Obveznost	Populacija	Frekvenca	Strošek nakupa vozovnic
Nakup posamezne vozovnice	198.399	8	28.410.736,80 €

6.1.2 Scenarij 2: Ocena predvidenih stroškov za nakup letne vozovnice Zlatka

Tabela št. 9: Izračun stroškov za nakup letne vozovnice Zlatka na ocenjeno populacijo

Stroški nakupa letne vozovnice Zlatka				
Obveznost	Populacija 60%	Frekvenca	Cena letne vozovnice Zlatka	Strošek nakupa vozovnic
Nakup letne vozovnice Zlatka	119.039	1	299,00 €	35.592.661 €

⁴ <https://eshop.sz.si/>

6.2 Izračun in ocena učinka ukrepa

Postopek ocene učinkov temelji na izračunih administrativnih stroškov in stroškov posamezne aktivnosti časa, ki jih opravijo deležniki v postopku uvedbe ukrepa.

Za prikaz stroškov pred ukrepom smo predpostavljali posamezne aktivnosti deležnikov, ki so temeljile na oceni predvidenih stroškov pri izvedbi nakupa vozovnic, ki znašajo v prvem scenariju **28.410.736,80 €** in v drugem scenariju **35.592.661 €**.

Izračun učinka je narejen na prikazu ocene stanja administrativnih stroškov pred in po izvedbi ukrepa. Pred implementacijo ukrepa, torej pred uvedbo brezplačne vozovnice, ni bilo administrativnih obveznosti, ki pa so se pojavile šele kasneje. Izračun razlike je narejen na podlagi prikaza stanja pred uvedbo spremembe, in sicer na podlagi dveh možnih scenarijev za nakup vozovnic in administrativnih obveznosti ter stroškov izvedenih v implementaciji ukrepa.

Pri izračunu ocene administrativnega bremena smo se osredotočili na ovrednotenje časa, ki ga posamezni deležniki potrebujejo za realizacijo administrativne aktivnosti.

V tabeli št. 10 je predstavljen prikaz administrativnih obveznosti, ki jih je imela celotna populacija v procesu pridobitve brezplačne vozovnice in enako ugotovljene obveznosti za posamezno osebo v tabeli št. 11. Pri tem smo ocenili, da so najvišji administrativni stroški nastali pri fizični pridobitvi vozovnice na prodajnih mestih prevoznikov, saj predstavlja visok administrativni strošek porabljen za čas, namenjen za pot na prodajna mesta.

Pri izvedbi elektronske oddaje vloge za pridobitev vozovnice in posledično prevzema vozovnice po pošti, so deležniki imeli prihranek v času in v izdatkih za poštne storitve, potreben za oddajo vloge po pošti. Prav tako je prihranek v času tudi pri prevzemu vozovnice po pošti. V večini je prevzem vozovnice izveden preko pošte kar na domu. Pri takšnem izračunu prihranka je zanemarljiv izdatek 3 eur za plačilo poštnih storitev za osebni prevzem vozovnice.

V tabeli št. 12 so v postopku podaljšanja veljavnosti brezplačne vozovnice skupno ocenjeni administrativni stroški znašali **0,00 €**, saj deležniki niso imeli administrativnih obveznosti.

Tabela št. 10: Izračun administrativnih stroškov po implementaciji ukrepa

Obveznost	Aktivnost	Populacija (opisno)	Populacija (število)	Frekvenca	Elektronsko izpolnjevanje aktivnosti (da ali ne)	Urna postavka	Potreben čas	izdatki (opisno)	izdatki (vrednost z DDV)	Strošek zunanje izvajalca	Količina	Cena	Admin. strošek
pridobitev brezplačne vozovnice na prodajnih mestih prevoznikov													
FIZIČNA ODDAJA VLOGE	Izpolnitev vloge	število vlog	162.247	1	NE	6,98 EUR	0,08	1 tiskanje vloge A4	0,06 EUR		162.247	0,62 EUR	100.333,54 EUR
	Priložitev osebnega dokumenta	število vlog	162.247	1	NE	6,98 EUR	0,02				162.247	0,14 EUR	22.649,68 EUR
	Oddaja vloge	število vlog	162.247	1	NE	6,98 EUR	0,02				162.247	0,14 EUR	22.649,68 EUR
	Prevzem vozovnice	število vozovnic	162.247	1	NE	6,98 EUR	1,00	plačilo izkaznice	3,00 EUR		162.247	9,98 EUR	1.619.225,06 EUR
													1.764.857,97 EUR
Pridobitev brezplačne vozovnice po elektronski poti													
ELEKTRONSKA ODDAJA VLOGE	Izpolnitev vloge	število vlog	28.350	1	DA	6,98 EUR	0,08				28.350	0,56 EUR	15.830,64 EUR
	Posredovanje vloge	število vlog	28.350	1	DA	6,98 EUR	0,02				28.350	0,14 EUR	3.957,66 EUR
	Prevzem vozovnice po povzetju preko pošte	število vozovnic	14.175	1	DA	6,98 EUR	0,30		3,00 EUR	3,00 EUR	14.175	8,09 EUR	114.732,45 EUR
	Prevzem vozovnice na prodajnih mestih prevoznikov	število vozovnic	14.175	1	DA	6,98 EUR	1,00		3,00 EUR		14.175	9,98 EUR	141.466,50 EUR
													275.987,25 EUR
Pridobitev brezplačne vozovnice po navadni pošti													
PO POŠTI ODDANA VLOGA	Tiskanje vloge	število vlog	3.866	1	NE	6,98 EUR	0,02	1 tiskanje A4 (vloga)	0,06 EUR		3.866	0,20 EUR	771,65 EUR
	Izpolnitev vloge	število vlog	3.866	1	NE	6,98 EUR	0,08		0,08 EUR		3.866	0,64 EUR	2.468,05 EUR
	Oddaja vloge po pošti	število vlog	3.866	1	NE	6,98 EUR	0,60	pismo z znamko		1,00 EUR	3.866	5,19 EUR	20.056,81 EUR
	Prevzem vozovnice po povzetju preko pošte	število vozovnic	1.933	1	NE	6,98 EUR	0,30	plačilo izkaznice in stroški pošte	3,00 EUR	3,00 EUR	1.933	8,09 EUR	15.645,70 EUR
	Prevzem vozovnice na prodajnih mestih prevoznikov	število vozovnic	1.933	1	NE	6,98 EUR	1,00	plačilo izkaznice	3,00 EUR		1.933	9,98 EUR	19.291,34 EUR
													58.233,56 EUR
Skupaj													2.099.078,78 EUR

Tabela št. 11: Prikaz administrativnih stroškov na deležnika

Način oddaje vloge	Aktivnost	Frekvenca	Urna postavka	Potreben čas	izdatki (opisno)	izdatki (vrednost z DDV)	Strošek zunanjega izvajalca	ADMINISTR. STR.
Pridobitev brezplačne vozovnice na prodajnih mestih prevoznikov								
FIZIČNA ODDAJA VLOGE	Izpolnitev vloge	1	6,98 EUR	0,08			0,06 EUR	0,62 EUR
	Priložitev dokumenta	1	6,98 EUR	0,02				0,14 EUR
	Oddaja vloge		6,98 EUR	0,02				0,14 EUR
	prevzem vozovnice	1	6,98 EUR	1,00	plačilo izkaznice		3,00 EUR	9,98 EUR
								10,88 EUR
Pridobitev brezplačne vozovnice po elektronski poti								
ELEKTRONSKA ODDAJA VLOGE	Izpolnitev vloge	1	6,98 EUR	0,08				0,56 EUR
	Posredovanje vloge	1	6,98 EUR	0,02				0,14 EUR
	Prevzem vozovnice po povzetju preko pošte	1	6,98 EUR	0,30	plačilo izkaznice in stroški pošte	3,00 EUR	3,00 EUR	8,09 EUR
	Prevzem vozovnice na prodajnih mestih prevoznikov	1	6,98 EUR	1,00	plačilo izkaznice		3,00 EUR	9,98 EUR
1								18,77 EUR
Pridobitev brezplačne vozovnice po navadni pošti								
ODDAJA PO POŠTI	Tiskanje vloge	1	6,98 EUR	0,02	tiskanje vloge		0,06 EUR	0,62 EUR
	Izpolnitev vloge	1	6,98 EUR	0,08				0,56 EUR
	Oddaja vloge po pošti	1	6,98 EUR	0,60	pismo z znamko		1,00 EUR	5,19 EUR
	Prevzem vozovnice po povzetju preko pošte	1	6,98 EUR	0,30	plačilo izkaznice in stroški pošte	3,00 EUR	3,00 EUR	8,09 EUR
	Prevzem vozovnice na prodajnih mestih prevoznikov	1	6,98 EUR	1,00	plačilo izkaznice		3,00 EUR	10,19 EUR
								24,65 EUR

Tabela št. 12: Prikaz administrativnih stroškov v postopku podaljšanja vozovnice

Način oddaje vloge	Aktivnost	Frekvenca	Urna postavka	Potreben čas	Izdatki (opisno)	Izdatki (vrednost z DDV)	Strošek zunanjega izvajalca	Admin. strošek
Pridobitev brezplačne vozovnice na prodajnih mestih prevoznikov								
FIZIČNA ODDAJA VLOGE	Izpolnitev vloge	1	6,98 EUR	0,00			0,00 EUR	0,00 EUR
	Priložitev dokumenta	1	6,98 EUR	0,00			0,00 EUR	0,00 EUR
	Oddaja vloge	1	6,98 EUR	0,00			0,00 EUR	0,00 EUR
	Prevzem vozovnice	1	6,98 EUR	0,00			0,00 EUR	0,00 EUR
								0,00 EUR
Pridobitev brezplačne vozovnice po elektronski poti								
ELEKTRONSKA ODDAJA VLOGE	Izpolnitev vloge	1	6,98 EUR	0,00			0,00 EUR	0,00 EUR
	Posredovanje vloge	1	6,98 EUR	0,00			0,00 EUR	0,00 EUR
	Prevzem vozovnice po povzetju preko pošte	1	6,98 EUR	0,00			0,00 EUR	0,00 EUR
	Prevzem vozovnice na prodajnih mestih prevoznikov	1	6,98 EUR	0,00			0,00 EUR	0,00 EUR
								0,00 EUR
Pridobitev brezplačne vozovnice po navadni pošti								
ODDAJA PO POŠTI	Tiskanje vloge	1	6,98 EUR	0,00			0,00 EUR	0,00 EUR
	Izpolnitev vloge	1	6,98 EUR	0,00			0,00 EUR	0,00 EUR
	Oddaja vloge po pošti	1	6,98 EUR	0,00			0,00 EUR	0,00 EUR
	Prevzem vozovnice po povzetju preko pošte	1	6,98 EUR	0,00			0,00 EUR	0,00 EUR
	Prevzem vozovnice na prodajnih mestih prevoznikov	1	6,98 EUR	0,00			0,00 EUR	0,00 EUR
								0,00 EUR

Na podlagi ocenjenih stroškov nakupa vozovnic pred implementacijo ukrepa, torej pred uvedbo brezplačnih vozovnic in skupno ocenjenimi administrativni stroški, ki so nastali pri uvedbi brezplačne vozovnice, znašajo skupno ocenjeni prihranki za upokoјence:

- **Po prvem scenariju:** za upokoјence, ki so namenili za nakup 8 vozovnic za medkrajevni potniški promet, ocenjujemo, da so imeli stroške v višini **28.410.736,80 €** in z uvedbo brezplačne vozovnice znaša prihranek na letni ravni v višini **26.311.658,02 €**;
- Po drugem scenariju: za upokoјence, ki so kupili letno vozovnico Zlatka za neomejeno število potovanj z vlakom, smo zaradi ocene predpostavili, da se 60 % upokoјencev vozi z vlakom, pri čemer znašajo stroški nakupa vozovnic v višini **35.592.661,00 €**. Z uvedbo brezplačne vozovnice so imeli upokoјenci tako prihranek v višini **33.493.582,22 €**.

Tabela št. 13: Prikaz skupnih prihrankov

SKUPNI PRIHRANKI				
Scenariji	Administrativni stroški pred implementacijo ukrepa	Stroški nakupa vozovnic pred implementacijo ukrepa	Administrativni stroški po implementaciji ukrepa	Skupni prihranki po implementaciji ukrepa
Scenarij 1: Nakup 8 vozovnic na leto	0,00 €	28.410.736,80 €	2.099.078,78 €	26.311.658,02 €
Scenarij 2: Nakup letne vozovnice Zlatka	0,00 €	35.592.661,00 €	2.099.078,78 €	33.493.582,22 €

7 Zaključek

Ključni pristop vrednotenja v evalvacijskem poročilu je bila kvantitativna metoda za ocenjevanja in prikaz stroškovnega vidika vrednotenja. Pri kvantitativni metodi se je naredila analiza stroškov in koristi, pri čemer se je upošteval čas, ki je potreben za izvedbo posamezne aktivnosti, dodatni stroški, ki so nastali pri izvedbi posamezne aktivnosti ter število populacije, ki je bila ocenjena na podlagi predvidenih stroškov že pred uvedbo ukrepa.

Na podlagi ocenjenih in razpoložljivih podatkov v obdobju od 26. 6. 2020 do 30. 9. 2021 skupno ocenjeni prihranki po implementaciji ukrepa znašajo na letni ravni pri oceni scenarija 1 (letni nakup 8 vozovnic) prihranek v višini **26.311.658,02 €** in pri oceni scenarija 2 (nakup letne vozovnice Zlatka) prihranek v višini **33.493.582,22 €**.

Iz evalvacijskega poročila je razvidno, da bodo imeli upokojenci in starejši od 65 let naslednje pozitivne koristi, in sicer:

- povečanje možnosti samostojnega življenja in ohranjanja socialnih stikov in potovanj;
- varna in brezplačna mobilnost po vsej Sloveniji;
- multiplikativni učinkih, ki jih ukrep ima na izvajanje koncepta trajnostne mobilnosti (zmanjšanje izpustov CO₂);
- manj prometa na cestah, prihranek časa uporabnikov zaradi optimizacije prevoza;

V zaključku lahko upravičeno pričakujemo, da bo omenjeni letni prihranek v prihodnjih letih na letni ravni tudi višji, pri čemer se bo odrazil tudi na drugih področjih, ki jih v predmetni evalvaciji nismo obravnavali.